

บทที่ 2

• หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร •

อ้างอิงจากระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ข้อ 6 ให้นายทะเบียนกำหนดการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นรายสินค้า หรือรายครัวเรือนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เป็นไปตามที่หน่วยงานรับขึ้นทะเบียนกำหนด

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานรับขึ้นทะเบียน จึงขอกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน ดังนี้

• หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

1. ครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนจะต้องประกอบการเกษตรเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรองก็ได้
 2. ครัวเรือนเกษตรกร 1 ครัวเรือน จะมีผู้แทนมาขอขึ้นทะเบียนได้เพียง 1 คน ซึ่งจะถือว่าเป็นหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรโดยไม่จำเป็นต้องเป็นหัวหน้าครัวเรือนตามทะเบียนบ้าน และหากเป็นหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรแล้ว จะไม่สามารถเป็นสมาชิกของครัวเรือนเกษตรกรอื่นได้อีก
 3. กำหนดให้ 1 ทะเบียนบ้าน สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกร ได้เพียง 1 ครัวเรือนเกษตรกรเท่านั้น (ตั้งแต่ตุลาคม 2556 เป็นต้นมา)
 4. กำหนดให้สามี ภรรยา สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกร ได้เพียง 1 ครัวเรือนเกษตรกรเท่านั้น
 - 4.1 กรณีที่สามีภรรยา อยู่กินทางพฤตินัย ทั้งที่จดทะเบียนสมรสและมิได้จดทะเบียนสมรส แต่สังคมรับรู้โดยเปิดเผยว่าอยู่ร่วมชายคาบ้านเดียวกันฉันท์สามีภรรยา แม้จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านคนละหลังให้ถือว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน
 - 4.2 กรณีที่สามีภรรยาหย่าขาดจากกัน แต่สังคมรับรู้โดยเปิดเผยว่ายังมีพฤติกรรมกันอยู่ร่วมชายคาบ้านเดียวกัน ฉันท์สามีภรรยา แม้จะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านคนละหลังให้ถือว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน
 5. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร รับขึ้นทะเบียนทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล
 - 5.1 บุคคลธรรมดา ซึ่งประกอบการเกษตร หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในผลผลิต โดยมีผู้แทนมาขอขึ้นทะเบียนในนามครัวเรือนได้เพียง 1 คน
 - 5.2 นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการประกอบการเกษตร โดยมอบหมายบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจของนิติบุคคลให้เป็นผู้ขอขึ้นทะเบียนในนามนิติบุคคล ซึ่งบุคคลนี้อาจมีครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นบุคคลธรรมดาของตนเองด้วยก็ได้
- ทั้งนี้ วัด มัสยิด โรงเรียน ไม่รับขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล แต่อนุญาตให้ใช้พื้นที่ของวัด มัสยิด โรงเรียน มาขึ้นทะเบียนเกษตรกรในนามบุคคลธรรมดาได้

6. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรสำหรับพืชหรือแมลงเศรษฐกิจที่มีเงื่อนไขพิเศษ มีรายละเอียดดังนี้

6.1 กัญชง ต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่ได้รับใบอนุญาตผลิต (ปลูก) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และใบอนุญาตยังไม่หมดอายุ ณ วันที่มาขึ้นทะเบียนเกษตรกร กรณีเป็นนิติบุคคลจะต้องมีการมอบหมายตัวแทนมาขึ้นทะเบียน

6.2 กัญชา

6.2.1 ต้องเป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรวมทั้งกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ซึ่งดำเนินการภายใต้ความร่วมมือและกำกับดูแลของผู้ขออนุญาต ดังนี้

1) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์ เภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเภสัชกรรม หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภาเกษตรกรไทย

2) สถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัย และจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทางการแพทย์หรือเภสัชศาสตร์ (อ้างอิงตามมาตรา 26/5 (4) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562)

6.2.2 ได้รับอนุญาตผลิต (ปลูก) ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (กัญชา) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยที่ใบอนุญาตยังไม่หมดอายุ ณ วันที่มาขึ้นทะเบียนเกษตรกร กรณีเป็นองค์กรหรือนิติบุคคล จะต้องมีการมอบหมายตัวแทนมาขึ้นทะเบียน

6.3 กระท่อม ต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล กรณีเป็นนิติบุคคล จะต้องมีการมอบหมายตัวแทนมาขึ้นทะเบียน

6.4 ดั่งงาคุ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเห็นชอบจากชุมชน ให้ดำเนินการเลี้ยงดั่งงาคุได้

7. ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย และมีสัญชาติไทย โดยเลขบัตรประจำตัวประชาชนต้องไม่ขึ้นต้นด้วยเลข 0 6 7 และ 8 (หากเป็นเลข 8 เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบข้อมูลจากระบบทะเบียนเกษตรกร ซึ่งได้เชื่อมโยงข้อมูลจากทะเบียนราษฎร ถ้าเป็นสัญชาติไทยจึงสามารถรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้)

8. ผู้พิการ ทุพพลภาพ แต่ยังสามารถในการประกอบการเกษตรด้วยตนเอง หรือเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในผลผลิต สามารถรับขึ้นทะเบียนได้

9. พระ เณร นักบวชในศาสนาอื่นๆ ที่มีข้อห้าม หรือไม่เหมาะสมในการประกอบอาชีพการเกษตร ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้

10. บุคคลที่ถูกคุมขังในเรือนจำ ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้

11. สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ทั้งในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์
ดังนี้

11.1 พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์

11.1.1 เอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายที่ดิน

11.1.2 ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ

11.1.3 ที่ดินที่มีหนังสือรับรองผู้ทำประโยชน์ในเขตที่ดินของรัฐ

11.2 พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ อนุโลมให้เกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนได้ เพื่อให้ทราบสถานการณ์การเพาะปลูกของเกษตรกร และประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง แต่จะต้องมีผู้นำชุมชนเป็นผู้รับรองการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนต้องไม่อ้างกรรมสิทธิ์หรือถือครองพื้นที่นั้น ทั้งนี้ ให้รวมถึงพื้นที่ในเขตป่าไม้ ป่าอุทยานแห่งชาติ ป่าสงวนแห่งชาติ และให้หมายรวมถึงเอกสารบางประเภทตามภาคผนวก 4 โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่รับจดแจ้งข้อมูลจากเกษตรกรเท่านั้น มิได้รับรองการครอบครองพื้นที่การเกษตรใดๆ ทั้งสิ้น

หากมีการประมวลผลจัดส่งข้อมูลเพื่อเข้าร่วมโครงการ มาตรการต่างๆ พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์และประเภทเอกสารที่อยู่ในกลุ่มนี้ จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งจะได้รับสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ มาตรการ หรือไม่ให้เป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการ มาตรการนั้นๆ

รายละเอียดประเภทเอกสารที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ตามภาคผนวก 4

12. สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ทุกลักษณะการถือครองที่ดิน ดังนี้

12.1 การถือครองเป็น “คร่าวเรือน”

- ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าของเอกสารสิทธิ์ หรือมีชื่อให้เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต
- ผู้ขึ้นทะเบียนไม่ใช่เจ้าของเอกสารสิทธิ์ แต่อาศัยอยู่ในคร่าวเรือนเกษตรกรเดียวกันกับเจ้าของเอกสารสิทธิ์ หรือมีชื่อเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต

12.2 การถือครองเป็น “เช่า”

- มีสัญญาเช่า ให้ตรวจสอบสัญญาเช่า ชื่อ-สกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่า ประเภทเอกสารสิทธิ์ เลขที่เอกสารสิทธิ์ สถานที่ตั้งแปลง เนื้อที่ที่เช่า วันที่สิ้นสุดสัญญาเช่า เป็นต้น กรณีไม่ผลไม่ยื่นต้นที่มีอายุมากกว่า 3 ปี ต้องมีการทำสัญญาเช่าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และต้องจดทะเบียนการเช่าที่ดินต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้เช่าที่ดิน
- ไม่มีสัญญาเช่า ให้ตรวจสอบจากผู้เช่า ถึงประเภทเอกสารสิทธิ์ เลขที่เอกสารสิทธิ์ ที่ตั้งแปลง เนื้อที่ที่เช่า เกษตรกรผู้เช่าต้องระบุชื่อ-สกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่า ถ้าไม่สามารถหาชื่อ-สกุล และเลขประจำตัวประชาชนของผู้ให้เช่าได้ ให้มีผู้นำชุมชนเป็นผู้รับรองการทำกิจกรรมการเกษตร เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบความมีอยู่จริงและสิทธิการเช่าที่ดินดังกล่าวได้ รวมถึงตรวจสอบความชัดเจนว่าเจ้าของที่ดินได้มีการนำเอกสารสิทธิ์ของตนมาแจ้งขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่
- ผู้ขึ้นทะเบียนที่เข้าทำการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. โดยเช่าที่ของผู้อื่น อนุโลมให้เกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนได้ เพื่อให้ทราบสถานการณ์การเพาะปลูกของเกษตรกร ประมาณการผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในช่วงเวลาต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

12.3 การถือครองเป็น “อื่นๆ”

- ผู้ขึ้นทะเบียนไม่ใช่เจ้าของเอกสารสิทธิ และเจ้าของเอกสารสิทธิไม่ได้อาศัยอยู่ในครัวเรือนเกษตรเดียวกันกับผู้ขึ้นทะเบียน
- ผู้ขึ้นทะเบียนที่เข้าทำการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ไม่ใช่เอกสารสิทธิของตนเอง และมีใบการเช่า
- ผู้ขึ้นทะเบียนที่เข้าทำการเกษตรในพื้นที่ ส.ป.ก. แต่การโอนกรรมสิทธิ์หรือตกทอดทางมรดกยังไม่แล้วเสร็จ (ทั้งนี้หากผู้ขึ้นทะเบียนได้รับการโอนสิทธิ์ให้เข้าทำประโยชน์อย่างถูกต้องแล้วให้เปลี่ยนการถือครองเป็น “ครัวเรือน”)
- ผู้ขึ้นทะเบียนที่เข้าทำการเกษตรในพื้นที่สาธารณประโยชน์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้มีอำนาจหรือมีหน้าที่ดูแลที่ดินแห่งนั้น

13. การประกอบกิจกรรมการเกษตร ที่กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้นทะเบียน ประกอบด้วย

- 13.1 ปลูกข้าว หรือ พืชไร่
- 13.2 ปลูกผัก หรือ ไม้ดอก หรือ ไม้ประดับ หรือ สมุนไพร
- 13.3 ปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ
- 13.4 ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือ สวนแซม
- 13.5 ปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยงสัตว์หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย
- 13.6 เพาะเห็ด ทำผักงอก เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร
- 13.7 ทำนาเกลือสมุทร
- 13.8 เพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ
- 13.9 ปลูกพืชที่มีเงื่อนไขพิเศษ ได้แก่ กัญชา กัญชง และกระท่อม รายละเอียดกลุ่ม ชนิด และพันธุ์ตามภาคผนวก 6 และ 7 โดยมีการกำหนดจำนวนเนื้อที่ขั้นต่ำที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรตามภาคผนวก 8 ทั้งนี้ การคำนวณเนื้อที่ขั้นต่ำของกิจกรรมการเกษตรสามารถนับรวมจากหลายแปลงหลายเอกสารสิทธิได้ โดยข้อ 13.1 – 13.4 ไม่จำเป็นต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกัน ส่วนข้อ 13.5 – 13.9 ต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกันเท่านั้น

14. การมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมาดำเนินการแทน

14.1 บุคคลธรรมดา สามารถมอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนเกษตรที่อยู่ในทะเบียนเกษตรกรเดียวกัน เป็นผู้ขอปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรแทนได้ แต่หากเป็นเกษตรกรที่ต้องการขึ้นทะเบียนใหม่ ต้องแจ้งขึ้นทะเบียนเกษตรกรด้วยตนเองเท่านั้น

14.2 นิติบุคคล สามารถมอบอำนาจให้ผู้แทนขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้

15. เกษตรกรต้องแจ้งข้อมูลและกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์ ถูกต้อง ครบถ้วนตามความเป็นจริง กรณีที่ยื่นแบบคำร้องในรูปแบบเอกสารต้องลงลายมือชื่อรับรองข้อมูล ในแบบคำร้องด้วย รวมทั้งต้องมีพยาน (รายละเอียดตามคำนิยาม) ลงลายมือชื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามแบบคำร้อง สำหรับสำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร “กรณีที่เจ้าของโฉนดที่ดินแจ้งขึ้นทะเบียนด้วยตนเอง ไม่ต้องให้พยานลงนามในแบบคำร้อง”

16. เกษตรกรที่แจ้งขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จะต้องผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอนการดำเนินงานในบทที่ 3 ก่อน จึงจะถือว่าเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยสมบูรณ์และสามารถนำข้อมูลไปใช้เข้าร่วมโครงการหรือมาตรการต่างๆ ได้ ส่วนสมุดทะเบียนเกษตรกรเป็นเอกสารที่แสดงรายงานการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรเท่านั้น

17. เมื่อมีการนำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรไปใช้ประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือในโครงการหรือมาตรการต่างๆ ผู้ที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของโครงการหรือมาตรการที่จะกำหนดขึ้น

18. สถานภาพของเกษตรกรสิ้นสุดลงเมื่อ

18.1 บุคคลธรรมดา

18.1.1 ตาย

18.1.2 เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

18.1.3 แจ้งเลิกประกอบการเกษตร

18.1.4 นายทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียนมีคำสั่งจำหน่ายทะเบียนเกษตรกรเนื่องจากพบว่า มีเจตนาแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

18.1.5 ไม่มีการปรับปรุงสถานภาพติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี ตามที่นายทะเบียนประกาศให้ปรับปรุงข้อมูลเกษตรกร

18.2 นิติบุคคล

18.2.1 สิ้นสถานภาพความเป็นนิติบุคคล

18.2.2 แจ้งเลิกประกอบการเกษตร

18.2.3 นายทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียนมีคำสั่งจำหน่ายทะเบียนเกษตรกรเนื่องจากพบว่า มีเจตนาแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

18.2.4 ไม่มีการปรับปรุงสถานภาพติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปี ตามที่นายทะเบียนประกาศให้ปรับปรุงข้อมูลเกษตรกร

• ช่องทางการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1. แจ้งข้อมูล ณ สถานที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ดังนี้

1.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือ จุดนัดหมายที่สำนักงานเกษตรอำเภอนั้นๆ กำหนด

- เกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม แจ้งข้อมูลได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอทุกแห่ง
- เกษตรกรรายใหม่ หรือ รายเดิมแต่เพิ่มแปลงใหม่ แจ้งข้อมูลได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

ที่ตั้งแปลงที่ทำกิจกรรมการเกษตรอยู่ หากมีแปลงที่ทำกิจกรรมการเกษตรหลายพื้นที่ หลายอำเภอ ให้ยื่นที่สำนักงานเกษตรอำเภอที่ตั้งแปลงหลัก (อำเภอที่มีจำนวนแปลงมากที่สุด)

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและร่วมเป็นหน่วยสนับสนุน ที่เกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรอยู่ เฉพาะเกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม เท่านั้น

2. แจ้งข้อมูลผ่านผู้นำชุมชนหรือตัวแทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เฉพาะเกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม เท่านั้น
3. แจ้งข้อมูลผ่าน Farmbook Application ติดตั้งและกรอกข้อมูลผ่าน Farmbook Application
4. แจ้งข้อมูลผ่าน e-Form ที่เว็บไซต์ทะเบียนเกษตรกร (farmer.doe.go.th)

• เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

1. แบบคำร้องทะเบียนเกษตรกร (ทบก. 01)
2. บัตรประจำตัวประชาชนตัวจริง
3. เกษตรกรรายใหม่ หรือ รายเดิม แต่เพิ่มแปลงใหม่ ต้องนำหลักฐานการใช้ที่ดินมาแสดงด้วย ได้แก่

การถือครอง	หลักฐานการใช้ที่ดิน
ของตนเองหรือครัวเรือน	หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดินตัวจริง หรือสำเนาเอกสาร ทั้งด้านหน้าและด้านหลังที่มีการรับรองจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครอง
เช่ามีสัญญา	1. หนังสือสัญญาเช่าที่ดิน (กรณีไม่ผลไม้นับต้นที่มีอายุมากกว่า 3 ปี ต้องมีการทำสัญญาเช่าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และต้องจดทะเบียน การเช่าที่ดินต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแห่งอื่นที่มี อำนาจหน้าที่ในการให้เช่าที่ดิน) 2. หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดินตัวจริง หรือ สำเนาเอกสาร ทั้งด้านหน้าและด้านหลังที่มีการรับรองจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครอง (ถ้ามี)
เช่าไม่มีสัญญา	1. หนังสือรับรองการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตร ยกเว้นไม่ผลไม้นับต้น ตามตัวอย่างในภาคผนวก 5 (ไม่ผลไม้นับต้นต้องมีสัญญาเช่าเท่านั้น) 2. หลักฐานแสดงสิทธิการถือครองที่ดินตัวจริง หรือ สำเนาเอกสาร ทั้งด้านหน้าและด้านหลังที่มีการรับรองจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครอง (ถ้ามี)
อื่นๆ (ที่ดินมีเอกสารสิทธิ์แต่ไม่ได้เป็นของตนเอง หรือของครัวเรือน และไม่ได้เช่า)	หนังสือยินยอมให้ใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตามตัวอย่างในภาคผนวก 5
อื่นๆ (ไม่มีเอกสารสิทธิ์)	หนังสือรับรองการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ ตามตัวอย่างในภาคผนวก 5

4. กรณีแจ้งขึ้นทะเบียนหรือปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยา และกล้วยง ต้องนำใบอนุญาตผลิต (ปลูก) กล้วยงและกล้วยา ที่ยังไม่หมดอายุ จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือสำเนา มาแสดงด้วย
5. สมุดทะเบียนเกษตรกร (ถ้ามี) เพื่อให้ส่งต่อการตรวจสอบข้อมูล
6. เจ้าหน้าที่ที่สามารถเรียกหลักฐานอื่นๆ เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

• กรอบระยะเวลาการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

ชนิดพืช	กิจกรรม	ช่วงเวลา
ข้าว	1. การปลูก	กรณีเป็นการหว่านข้าวแห้ง ให้นับวันออกเป็นวันปลูก
	1.1 ทุกจังหวัดยกเว้นพื้นที่ ในข้อ 1.2 และ 1.3	นาปี 1 พฤษภาคม – 31 ตุลาคม 2565 นาปรัง 1 พฤศจิกายน 2565 – 30 เมษายน 2566
	1.2 กรุงเทพมหานคร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท (อำเภอโมรณัม สรรคบุรี สรรพยา และอำเภอหันคา) ตราด นครนายก นครปฐม (อำเภอดอนตูม นครชัยศรี บางเลน และอำเภอพุทธมณฑล) นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา (อำเภอท่าเรือ นครหลวง บางซ้าย บางไทร บางบาล บางปะหัน บ้านแพรก ผักไห่ พระนครศรีอยุธยา มหาราช ลาดบัวหลวง และอำเภอเสนา) พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ลพบุรี (อำเภอเมืองลพบุรี โคกสำโรง ท่าเรือ และอำเภอบ้านหมี่) สมุทรปราการ (อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง) สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี (อำเภอเมืองสุพรรณบุรี บางปลาม้า สองพี่น้อง และอำเภออู่ทอง) อ่างทอง อุตรดิตถ์ (อำเภอพิชัย) และอุทัยธานี (อำเภอเมืองอุทัยธานี)	นาปี 1 เมษายน – 31 ตุลาคม 2565 นาปรัง 1 พฤศจิกายน 2565 – 31 มีนาคม 2566
	1.3 จังหวัดภาคใต้ 9 จังหวัด (ชุมพร นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา และสงขลา) และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ กาญจนบุรี (อำเภอเมืองกาญจนบุรี ด่านมะขามเตี้ย ท่าม่วง ท่ามะกา ไทรโยค พนมทวน เลาว์ขวัญ ศรีสวัสดิ์ สังขละบุรี และอำเภอห้วยกระเจา) ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม	นาปี 16 มิถุนายน 2565 – 28 กุมภาพันธ์ 2566 นาปรัง 1 มีนาคม - 15 มิถุนายน 2566
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูก 15 - 60 วัน
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน – ก่อนเก็บเกี่ยว
	4. การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี

ชนิดพืช	กิจกรรม	ช่วงเวลา
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1. การปลูก	ฤดูต้นฝน 1 มีนาคม - 30 มิถุนายน 2565 ฤดูปลายฝน 1 กรกฎาคม - 31 ตุลาคม 2565 ฤดูแล้ง 1 พฤศจิกายน 2565 - 28 กุมภาพันธ์ 2566
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูก 15 - 60 วัน
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน - ก่อนเก็บเกี่ยว
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
มันสำปะหลัง โรงงาน/ สับประรดโรงงาน/ อ้อยโรงงาน	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูก 15 วัน ถึง ก่อนเก็บเกี่ยว 30 วัน
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน - ก่อนเก็บเกี่ยว
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
ปาล์มน้ำมัน/ ยางพารา/ กาแฟ	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูกแล้วไม่น้อยกว่า 30 วัน ถ้ายืนต้นอยู่ให้ปรับปรุงทุกปี
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน จนถึง 60 วัน
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูกแล้วไม่น้อยกว่า 30 วัน ถ้ายืนต้นอยู่ ให้ปรับปรุงทุกปี
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน จนถึง 60 วัน
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
กัญชง/กัญชา	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูก 15 วัน
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน - ก่อนเก็บเกี่ยว
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
กระท่อม	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูกแล้วไม่น้อยกว่า 30 วัน ถ้ายืนต้นอยู่ ให้ปรับปรุงทุกปี
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน จนถึง 60 วัน
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี

ชนิดพืช	กิจกรรม	ช่วงเวลา
แมลงเศรษฐกิจ	1. การเลี้ยง	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังเลี้ยงไม่น้อยกว่า 15 วัน – ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน จนถึง ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
นาเกลือสมุทร	1. การทำนาเกลือสมุทร	
	1.1 ปัตตานี	1 มกราคม 2565 – 31 กรกฎาคม 2565
	1.2 จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร	1 ตุลาคม 2565 – 31 พฤษภาคม 2566
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังจากวันที่ปล่อยน้ำเข้าแปลงแล้ว 15 วัน – ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิตครั้งสุดท้าย
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน จนถึงก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต ครั้งสุดท้าย
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี
พืชอื่นๆ	1. การปลูก	ตลอดปี
	2. การขึ้นทะเบียน/ปรับปรุงข้อมูล	หลังปลูกแล้วไม่น้อยกว่า 15 วัน – ก่อนเก็บเกี่ยว
	3. การตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่	หลังแจ้งขึ้นทะเบียน – ก่อนเก็บเกี่ยว
	4. การปรับสมุดทะเบียนเกษตรกร	ตลอดปี

หมายเหตุ กิจกรรมการตรวจสอบข้อมูล/พื้นที่ สามารถขยายกรอบระยะเวลาได้ตามความเหมาะสม
โดยระบุเหตุผลแจ้งเป็นหนังสือราชการมายังกรมส่งเสริมการเกษตร

ภาคผนวก 8 จำนวนเนื้อที่ขั้นต่ำที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

กิจกรรมการเกษตร	รายละเอียด
1. ข้าว	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
2. พืชไร่	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
3. ผัก	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
4. ไม้ดอก	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
5. ไม้ประดับ	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
6. สมุนไพร	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
7. ปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ	อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ รวมกัน บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป และมีจำนวนต้น ตั้งแต่ 100 ต้นขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน
8. ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือ สวนแซม	อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกัน ต้องแจ้ง ขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน โดยให้อ้างอิงจำนวนต้นต่อไร่ ตามภาคผนวก 9 หากไม่มีให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับพืชที่มี และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
9. ปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยงสัตว์หรือ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย	บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป หากปลูกหรือเลี้ยงหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน โดยหากเป็นการปลูกพืชให้อ้างอิงจำนวนต้นต่อไร่ ตามภาคผนวก 9 หากไม่มีให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับพืชที่มี และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
10. เพาะเห็ด ทำผักกอก	อย่างใด อย่างหนึ่ง บนเนื้อที่ตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน
11. เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร	ขนาดตั้งแต่ 6x12 เมตร (ขั้นต่ำ 72 ตารางเมตร) ขึ้นไป
12. ทำนาเกลือสมุทร	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
13. เพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	
13.1 ผีเสื้อพันธุ์ ผีเสื้อโพร่ง	อย่างใด อย่างหนึ่ง จำนวนตั้งแต่ 10 รัง ขึ้นไป
13.2 ชันโรง	จำนวนตั้งแต่ 20 รัง ขึ้นไป
13.3 ครั่ง	จำนวนตั้งแต่ 5 ตัน (ไม้ยืนต้น) ขึ้นไป
13.4 จิ้งหรีด ตัวสาเก ไล่เดือน	อย่างใด อย่างหนึ่ง จำนวนตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป
13.5 แมลงเศรษฐกิจอื่นๆ	ให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับแมลงเศรษฐกิจข้างต้น และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
14. พืชที่มีเงื่อนไขพิเศษ	
14.1 กัญชง	(1) ปลูกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพร บนเนื้อที่ตั้งแต่ 30 ตารางเมตร (7.5 ตารางวา) ขึ้นไป และต้องมีจำนวนต้นไม่น้อยกว่า 6 ต้น หรือ (2) ปลูกกลางแจ้ง เป็นพืชไร่ (เส้นใย) บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป หรือ (3) ปลูกในโรงเรือนถาวร เป็นสมุนไพร ขนาดตั้งแต่ 30 ตารางเมตรขึ้นไป
14.2 กัญชา	(1) ปลูกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพร บนเนื้อที่ตั้งแต่ 30 ตารางเมตร (7.5 ตารางวา) ขึ้นไป และต้องมีจำนวนต้นไม่น้อยกว่า 6 ต้น หรือ (2) ปลูกในโรงเรือนถาวร เป็นสมุนไพร ขนาดตั้งแต่ 30 ตารางเมตรขึ้นไป
14.3 กระเทียม	ปลูกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพร บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 งานขึ้นไป และต้องมีจำนวนต้น ไม่น้อยกว่า 20 ต้น

ทั้งนี้ การคำนวณเนื้อที่ขั้นต่ำของกิจกรรมการเกษตรสามารถนับรวมจากหลายแปลง หลายเอกสารสิทธิ์ได้ โดยข้อ 1 - 8 ไม่จำเป็นต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกัน ส่วนข้อ 9 -14 ต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกันเท่านั้น